

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЕГІ: РЕУ

(повне найменування інституту, факультету)

менеджменту

(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

магістр

(ступінь вищої освіти)

на тему «Стратегічне управління підприємствами харчової промисловості»

Виконав: студент(ка) _____ курсу, групи РЕУ-518.11

Спеціальності 073 «Менеджмент»

Освітня програма (спеціалізація)
«Менеджмент організацій та адміністрування»

Кравець І.Ю

(прізвище та ініціали)

Керівник

Пашкова Т.Ю

(прізвище та ініціали)

Рецензент

Чурмизька О.А.

(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ЕПІ, РЕУ
Кафедра Менеджменту
Ступінь вищої освіти Магістр
Спеціальність 073 Менеджмент
(код і найменування)
Освітня програма (спеціалізація) Менеджмент організації та адміністрування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри А.В.Н. прор
Віра П.В.
« 12 » 12 20 19 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

- Кравець Іван Іванович
(прізвище, ім'я, по батькові)
1. Тема проекту (роботи) „Стратегічне управління підприємствами харчової промисловості“
- керівник проекту (роботи) Пашкева Л.Ю. к.е.н., д.е.н.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
- затверджені наказом закладу вищої освіти від « 14 » 11 20 19 року № 391
2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____
3. Вихідні дані до проекту (роботи) Використати побішки, класифікації, статистичні дані про стратегічне управління підприємствами харчової промисловості України. Підприємства „Інтерпайп“ „Дніпрозлит“ „Стратегічне управління підприємствами харчової промисловості“
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Визначити стратегічне управління підприємствами харчової промисловості. Провести аналіз стратегічного управління підприємствами харчової промисловості України. Підприємства „Інтерпайп“ „Дніпрозлит“ „Стратегічне управління підприємствами харчової промисловості“
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
4 арк., 16 табл., 53 джерел

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	приймав виконане завдання
I	К.С.М., д-р. Ташкова Т.О.		
II	К.С.М., д-р. Ташкова Т.О.		
III	К.С.М., д-р. Ташкова Т.О.		
IV	ст. викл. Шумовий С.М.		
V	К.С.М., д-р. Ташкова Т.О.		

7. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Організаційне зібрання щодо термінів подання магістерської роботи та методики її виконання	01.03.2019	
2	Вибір теми	15.03.2019	
3	Затвердження переліку тем магістерських робіт на кафедрі	15.03.2019	
4	Огляд та опрацювання наукової та спеціальної літератури з теми	Постійно	
5	Наказ Ректора ЗНТУ про затвердження тем магістерських робіт		
6	Видача завдання до магістерської роботи	15.03.2019	
7	Розробка робочого плану магістерської роботи за узгодженням з науковим керівником	29.03.2019	
8	Написання 1 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	31.05.2019	
9	Написання 2 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	20.09.2019	
10	Написання 3 та 4 розділів та представлення їх на кафедру в друкованому вигляді та чорнового варіанту роботи в цілому	11.10.2019	
11	Нормоконтроль	25.10.2019	
12	Попередньої захист магістерської роботи	01.11.2019	
13	Подання роботи на кафедру в остаточному чистовому оформленні	22.11.2019	
14	Захист магістерської роботи перед ЕК	18-19.12.2019	

Студент(ка)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)
(підпис)

(прізвище та ініціали)
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: «Стратегічне управління підприємством харчової промисловості»: 125 с., 9 рис., 16 табл., 53 джерела.

Об'єкт дослідження – процес стратегічного управління підприємством тютюнової галузі.

Предмет дослідження – методи стратегічного управління підприємством тютюнової галузі.

Мета роботи – визначення напрямків удосконалення стратегічного управління підприємством тютюнової галузі ПрАТ «Філіп Морріс Україна».

Методи дослідження: описовий, порівняльний, економіко-статистичний аналіз, STEP - аналіз, SWOT – аналіз, SPACE – аналіз.

Результати та їх новизна. Проведено дослідження, результатом якого стала розробка і вдосконалення стратегії розвитку ПрАТ «Філіп Морріс Україна».

Основні положення роботи. Розглянуто методологічні аспекти стратегічного управління підприємства тютюнової галузі, проведено аналіз внутрішнього та зовнішнього оточення ПрАТ «Філіп Морріс Україна». Запропоновано управлінські заходи щодо вдосконалення стратегічного управління ПрАТ «Філіп Морріс Україна».

Значимість роботи та висновки. Запропонована стратегія розвитку дозволяє виявити напрямки діяльності підприємства, вдосконалити систему стратегічного управління, підвищити ефективність роботи та конкурентоспроможність підприємства, покращити фінансово-економічні результати діяльності.

Ключові слова: СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, SWOT-АНАЛІЗ, SPACE-АНАЛІЗ, STEP-АНАЛІЗ, СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ, ЗОВНІШНЄ ОТОЧЕННЯ, ПІДПРИЄМСТВО ТЮТЮНОВОЇ ГАЛУЗІ, КОНЦЕПЦІЯ LEAN-MЕНЕДЖМЕНТУ.

ЗМІСТ

Завдання на магістерська роботу

Реферат

Вступ	7
Розділ 1 Теоретичні основи стратегічного управління підприємством харчової промисловості	11
1.1 Сутність стратегічного управління підприємством харчової промисловості	11
1.2 Сучасні підходи до розробки стратегії розвитку підприємства харчової промисловості	18
1.3. Види стратегій розвитку підприємства, їх переваги та недоліки	25
Висновки до розділу 1	35
Розділ 2 Аналіз стратегічного управління підприємством тютюнової галузі ПрАТ «Філіп Морріс Україна»	37
2.1 Оцінка стратегічного управління підприємством тютюнової галузі	37
2.2 Аналіз впливу макросередовища на стратегічне управління компанією	54
2.3 Аналіз впливу конкурентного середовища на стратегічне управління підприємством	62
Висновки до розділу 2	70
Розділ 3 Удосконалення стратегічного управління підприємством тютюнової галузі ПрАТ «Філіп Морріс Україна»	71
3.1 Обґрунтування стратегії розвитку підприємства тютюнової галузі	71

3.2	Розроблення стратегії конкурентоспроможності підприємства	84
3.3	Визначення напрямків удосконалення стратегічного управління на підприємстві	92
	Висновки до розділу 3	98
	Розділ 4 Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях	100
	Висновки до розділу 4	115
	Висновки	116
	Список використаних джерел	123

ВСТУП

Глобалізація світової економіки, складність і висока динамічність зовнішнього середовища, посилення конкурентної боротьби, поява нових форм інтеграції підприємств виявили цілий ряд теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з формуванням і вибором ефективних шляхів розвитку підприємств харчової промисловості.

Нині проблеми, пов'язані з економічним зростанням, розвитком як економіки в цілому, так і окремих підприємств, виходять на перший план. Це пов'язано з тим, що рішення більшості найважливіших проблем, що стоять перед українською економікою (інноваційних, технологічних, екологічних, соціальних та ін.) можливо тільки на основі високо стабільних темпів економічного розвитку країни.

В той же час найважливіші характеристики ринку, такі як посилення конкуренції з боку транснаціональних корпорацій, глобалізація світової економіки, складний фінансово-виробничий стан українських підприємств ставлять серйозні перешкоди з точки зору підтримки досягнутих темпів економічного розвитку вітчизняних підприємств харчової промисловості.

Як науковцями, так і практиками не завжди враховується специфіка українського ринку для адекватного відображення основних економічних явищ та описання процесів, які пов'язані з розвитком підприємств харчової промисловості.

Актуальність теми. Актуальність проблеми полягає в тому, що відбулися якісні зміни в організації діяльності підприємств харчової промисловості, що викликають необхідність забезпечення її відповідності вимогам сучасного ринку. Це потребує широкомасштабного і цілеспрямованого впровадження перспективних форм, методів і інструментів стратегічного управління. З метою забезпечення конкурентоспроможності підприємств

харчової промисловості особливу увагу потрібно приділяти розробці стратегії розвитку.

Питанням теорії та практики стратегічного управління підприємств присвячені праці провідних учених: І. Ансоффа, В.О. Василенка, Х. Віссеми, В.М. Геєця, П. Друкера, Ф. Котлера, А.А. Мазаракі, Г. Мінцберга, М. Портера, А.А. Томпсона, Дж. Стрікланда, А.В. Шегди, З.Є. Шершньової та інших.

В той же час багато питань, пов'язаних із стратегічним управлінням, особливо розробленню стратегій підприємств харчової промисловості які забезпечують безперервний та збалансований розвиток підприємства, їх системної оцінки, залишаються маловивченими і дискусійними як в економічній науці, так і в господарській практиці. Дослідження в цій області доки не представляють цілісної концепції, що охоплює різні напрями формування функціональних стратегій розвитку підприємства, методи їх аналізу і оцінки.

Пріоритетними напрямками розвитку підприємств харчової промисловості на найближчі роки повинні стати: розширення виробництва, більш глибоке проникнення на ринок, розвиток фірмової торгівельної мережі. Також необхідно провести модернізацію технологічних ліній, здійснювати впровадження сучасних технологій. Постійно проводити моніторинг ринку.

Таким чином, роль стратегічного менеджменту для українських підприємств харчової промисловості обумовлено умовами діяльності в нестабільному зовнішньому середовищі, процесами інтеграції та глобалізації бізнесу. Саме відсутність розробленої стратегії розвитку та комплексу заходів з її реалізації гальмує розвиток підприємств харчової промисловості або взагалі призводить до кризи та зникнення їх з ринку.

Актуальність науково-теоретичного та практичного дослідження системи управління розвитком підприємства обумовили вибір теми, мету і завдання дипломної роботи.

Мета роботи – визначення напрямків удосконалення стратегічного управління підприємством тютюнової галузі ПрАТ «Філіп Морріс Україна».

Об'єкт дослідження – процес стратегічного управління підприємством тютюнової галузі.

Предмет дослідження – методи стратегічного управління підприємством тютюнової галузі.

Відповідно до мети роботи поставлені наступні завдання:

- розглянути сутність стратегічного управління підприємством харчової промисловості;
- розглянути підходи до розробки стратегії розвитку підприємства харчової промисловості;
- розглянути види стратегій розвитку підприємства, їх переваги та недоліки;
- провести оцінку стратегічного управління підприємством тютюнової галузі;
- провести аналіз впливу конкурентного середовища на стратегічне управління підприємством;
- провести аналіз впливу конкурентного середовища на стратегічне управління підприємством;
- обґрунтувати стратегію розвитку підприємства тютюнової галузі;
- розробити стратегію конкурентоспроможності підприємства;
- визначити напрямки удосконалення стратегічного управління на підприємстві.

Методи дослідження. Методологічну і теоретичну основу магістерської роботи склав синтез результатів фундаментальних і прикладних досліджень в області стратегічного управління підприємством тютюнової галузі. У роботі для розроблення стратегії розвитку підприємства тютюнової галузі використана методологія SWOT-аналізу. При складанні організаційно-економічної характеристики підприємства – економіко-статистичні методи. Для обґрунтування конкурентної стратегії – методи експертних оцінок.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретичних положень, методичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення

стратегічного управління підприємства тютюнової галузі на основі розроблення стратегії розвитку та конкурентної стратегії.

Інформаційною базою дослідження є роботи вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців з стратегічного управління підприємством, статистична й економічна звітність підприємства, результати власних досліджень і спостережень.

Апробація результатів магістерської роботи. За результатами проведеного дослідження опубліковано тези доповіді «Особливості розробки стратегії розвитку підприємства харчової промисловості.».

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота містить вступ, чотири розділі, висновки, список використаної літератури, додатки. Повний обсяг роботи – 125 сторінок, включаючи 16 таблиць, 9 рисунків. Список використаних джерел (53 найменування) – 6 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ансофф И. Стратегический менеджмент. СПб: Питер, 2009. 344с
2. Бровкова, О.Г., Гоцуляк О.С., Троян А.І. Формування системи стратегічного управління конкурентоспроможністю українських підприємств // Економіка, фінанси, право. Київ: «Ессе». 2018. № 10. С. 21—26.
3. Виханский О.С. Стратегическое управление: учебник. М.: Гардарики, 2002. 296 с.
4. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: учебник. М.: Гардарики, 2000. 528 с.
5. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Київ: КНЕУ, 2000. 360 с.
6. Волошанюк Н.В. Потенціал синергії в результаті укрупнення підприємств // Фінанси України. 2012. № 4. С. 106—114.
7. Головка Т.В., Сагова С.В. Стратегічний аналіз. Київ: КНЕУ, 2002. 198 с.
8. Головін І.В. Розроблення конкурентних стратегій. М.: ТОВ «Маркет ДС Корпорейшн», 2004. 321с.
9. Голишева Є.О. Стратегії управління споживчим капіталом промислового підприємства на основі його діагностики: [структура споживчого капіталу промислового підприємства, матриця діагностики споживчого капіталу] // Энергосбережение. Энергетика. Энергоаудит. 2012. № 8. С. 75—80.
10. Жилінська Л.О. Обґрунтування організаційно-економічного механізму діагностики діяльності підприємств // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2012. № 2. С. 109—117.
11. Жилінська, Л. О. Методи та інструменти управління забезпеченням розвитку промислових підприємств // Держава та регіони, серія: Економіка та підприємництво. Запоріжжя, 2017. № 3. С. 34—42.

12. Жилінська Л.О., Салига К.С. Економетрична модель бізнес-процесів щодо оцінювання впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємств машинобудування // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2016. № 6 (93). С. 55—59.

13. Карпунь І.Н. Антикризіві заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання: монографія. Львів: Магнолія 2006, 2011. 440 с.

14. Кіндрацька Г.І. Основи стратегічного менеджменту. Львів, 2000. 264 с.

16. Кудряшов Л.С., Гуринович Г.В., Рензьева Т.В. Стандартизация, метрология, сертификация в пищевой промышленности. Учебник. М.: Интерпракс, 2002. 303 с.

17. Ковалев А.И., Войленко В.В. Маркетинговый анализ. М.: Центр экономики и маркетинга, 2000. 256 с.

18. Комазов П.В. Концепція управління економічною безпекою підприємства // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2012. № 3. С. 144—147.

19. Котлер Ф., Арстронг Г., Сондерс Дж. Основы маркетинга. [Пер. с англ. – 2-е европ. Изд.] СПб.: Издат. Дом «Вильямс», 1998. 1056 с.

20. Корієв В.Л., Семілетова Г.А. Напрями підвищення ефективності маркетингового планування на підприємстві // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2012. № 3. С. 194—207.

22. Кравец Р.А., Панкова А.Ю. Особливості розробки стратегії розвитку підприємства харчової промисловості. Тиждень науки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 16–20 квітня 2019 р. / Редкол.: В.В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. С. 917—920.

23. Лищенко О.Г., Герасименко Ю.А. Стратегічний управлінський облік як ефективний інструмент управління конкурентоспроможністю // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2016. № 1 (88). С. 59—64.

24. Лобов, С.П. Розробка ІТ-стратегії підприємства з використанням методології стратегічного аналізу // Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2014.

№ 9. С. 26—30.

25. Маслак О.І., Квятковська Л.А. Основні етапи оцінювання стратегічного потенціалу підприємства // Регіональна економіка. 2012. № 1. С. 91—97.

26. Менеджмент організацій: Підручник. [За заг. ред. Л. І. Федулової]. К.: Либідь, 2004. 448 с.

27. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: навч. підр. М.: «Дело», 1992. – 702 с.

28. Минцберг Г. Дж. Школы стратегий / Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Дж. – СПб., 2000. 434 с.

29. Нємцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент : навчальний посібник. К., 2002. 560 с.

30. Новікова Н., Зубко Т. Конкурентоспроможність у системі економічного потенціалу підприємства // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2017. № 3 (113). С. 64—81.

31. Омельчак Г.В. Передумови побудови моделей конкурентоспроможності потенційних можливостей підприємств // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2010. № 1. С. 148—152.

32. Офіційний сайт ПрАТ «Філіп Морріс Україна» [Електрон. ресурс]: Режим доступу до сайту: <https://www.pmi.com/markets/ukraine/uk/about-us/overview> (дата звернення 01.11.19).

33. Сайт агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс: Режим доступу до сайту: www.smida.gov.ua (дата звернення 01.11.19).

34. Смирнов Н.Н. Стратегический менеджмент: Учебное пособие. СПб.: ПИТЕР, 2002. 128 с.

35. Сіменко І.В., Романюк М.К. Сутність та основні складові управлінського потенціалу суб'єкта господарювання // Актуальні проблеми економіки. 2012. № 8. С. 209—218.

36. Соловьев В.С. Стратегический менеджмент: Учебник. Новосибирск:

Сибирское соглашение; Ростов н/Д: Феникс, 2002. 448 с.

37. Тарнавська Н.П., Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія та практика: підручник для вузів. Тернопіль: Карт-бланш, 1997. 456 с.

38. Ткаченко С.А. Підвищення якості теоретико-методологічного забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань, ґрунтуючись на імперативах... [див. анотацію] // Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 11. С. 7—13.

39. Ткаченко С. А. Генерування в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань нетривіальної функціональної підсистеми економічної діагностики // Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 2. С. 4—6.

40. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: учебник для вузов: [пер. с англ. под ред. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой]. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. 576 с.

41. Хаг П. Маркетинговые исследования: руководство по планированию, методологии и оценки: [Пер. с 3-го англ. изд.] К.: Знання-Пресс, 2005. 418 с.

42. Хрущ Н. Концепція розвитку стратегії компанії в сучасному динамічному середовищі // Економіст. 2008. № 9. С. 62—65.

43. Фірсова С., Литвин К. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах маркетингової орієнтації // Маркетинг в Україні. 2013. № 2 (77). С. 39—45.

44. Фатхутдинов, Р.А. Стратегический маркетинг: учеб. для вузов. 4-е изд. СПб.: Питер, 2006. 346 с.

45. Фарафонова Н.В. Основні причини впливу на конкурентоспроможність підприємств в умовах глобалізації // Актуальні проблеми економіки. 2012. № 8. С. 219—225.

46. Фомичев С. К., Скрябина Н.И., Уразлина О.Ю. Концепции «Шесть сигм» и «Бережливое управление»: звездный союз [Электронный ресурс]. —

Режим доступа к сайту: <http://www.sixsigma.ru/index.php?id=293> (дата звернення 01.11.19).

47. Чендлер А. Стратегия и структура: [пер. с англ.]. М.: Изд-во «Мир», 1988. 464 с.

48. Чорна, Н.Ю. Аналіз тенденцій підвищення конкурентних переваг промислових підприємств України // Економіка та держава. Київ, 2017. № 8. С. 45—48.

49. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник. [2-ге вид., перероб. і доп.]. К.: КНЕУ, 2004. 699 с. 11.

50. Цмоць О.І. Аналіз і вибір методів стратегічного управління машинобудівним підприємством у режимі реального часу // Науковий вісник НЛТУ України. 2010. № 20.3. С. 280—287.

50. Ядранський Д.М. Економічна модель діагностування та контролю праці на промисловому підприємстві // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2012. № 3. С. 225—29.

52. George M.L. Lean Six Sigma for Service. How to Use Lean Speed & Six Sigma Quality to Improve Services and Transactions. N.Y., McGraw-Hill Co., 2003.

53. Predic B., Stosic D. Strategic analysis of competitive environment: the case of Philip Morris operations Ad Nis, Serbia // Актуальні проблеми економіки. 2014. № 1. С. 214—224.